

sig et Hus, men kun de Huse, som ligger paa ufri Jord, og som Godsejeren raader over, beskæftiger vi os med, og af dem mener jeg, der ikke er nær saa mange, som her er opgjort. I alle Tilfælde har det været vor Hensigt at faa flere Huse med, end Ministeren har foreslaaet. Ministeren har trukket et Skel — hvorfor han har trukket det her, ved jeg ikke —, jeg erindrer naturligvis nok, at man i Fæstekommissionen havde trukket dette Skel, fordi man kunde paapege de Huse, der var noterede for sig i Matrikullen, men ellers er der ingen Begrundelse for at trække Skellet ved disse Huse. Det, det gælder om, er at skabe saa gode Betingelser som muligt for de selvstændige smaa Landbrug, og vi skulde nu være kommet bort fra den Tanke at skulle skabe bunden Arbejdskraft til de store Gaarde. Ud fra den Betragtning skal ogsaa den Overenskomst ses, vi har naaet i Underudvalget, at der kun maa være 3 Tønder Land til hvert af disse Brug, og at de, for saa vidt de ikke er egentlige Tjenestehuse eller Funktionærhuse, ikke maa gives paa kortere Lejemaal end 7—8 Aar. Det er netop, fordi det gælder om at give Brugeren af Jordlodden fri Dispositionsret, give ham Lejlighed til at drive sin Mark og tage Nytte af det Arbejde, han nedlægger i Marken. Det gælder ikke om at skabe en bunden Arbejdskraft for de store Gaarde, men det var det, Ørsted slog til Lyd for.

Forleden Dag hørte vi det konservative Folkepartis Ordfører her i Salen sige, at det gjaldt om nu at skabe selvstændige Brug, og derfor tør jeg vel gaa ud fra, at det er den samlede Lovgivningsmagts Mening, at det gælder om i videst muligt Omfang at skabe selvstændige Brug og overlade de store Gaarde den unge Arbejdskraft til deres Arbejde. Og hvis man har denne Opfattelse, kunde det maaske ogsaa være, at man kunde blive enig om at tage saa mange Huse som paa nogen Maade muligt med ind under denne Lov. Det skal være min Opgave i Udvalget, naar vi faar Sagen til Behandling der, saa meget som muligt at trække i den Ende og give Husmændene en lige saa selvstændig Stilling som den, man agter at give Gaardmændene, eller som disse i Virkeligheden i Forvejen har.

Der er ingen Tvivl om, at man kan gennemføre en Tvangslov for samtlige Gaarde, hvorimod det er ulige vanskelige, naar vi staar overfor Husene, men

man bør indrømme, at Almenvellet kræver en saadan Foranstaltning.

Fraenkel: Det ærede Medlem fra Fredensborg (Moesgaard-Kjeldsen) mente at finde en Modsætning mellem de Udtalelser, det ærede Medlem fra Svendborg (Wenzel Neergaard) var fremkommet med, da han var Ordfører for Partiet i denne Lovgivning, og dem, jeg paa den nuværende Ordførers Vegne fremsatte, navnlig i Spørgsmaalet om, hvorvidt ikke Ejerne skulde have den samme Opsigelsesfrist som Lejerne. Og det ærede Medlem ønskede, at jeg her skulde udtale mig paa Partiets Vegne. Hvorfor nu det ærede Medlem vil sætte mig i denne Klemme, da vi ellers staar i det bedste Forhold til hinanden, kan jeg ikke begribe. Jeg har udtrykkelig sagt, at jeg udtalte mig paa en andens Vegne, og jeg ønsker naturligvis ikke at binde Partiet, hvis der virkelig foreligger en Modsigelse imellem de to Ordførere, hvad jeg ikke er i Stand til hverken at modsige eller bekræfte. Min Mening om dette Spørgsmaal er, at hvor der ikke foreligger særlige Forhold, som kan gøre, at en Ulighed vil være rigtig, maa man i Kraft af den almindelige fundamentale Fordring om Lighed for Loven forlange, at Ejer og Lejer har samme Opsigelsesfrist. Jeg ved meget godt, at en Ejendomsbesidder f. Eks. ved Lejemaal om Forretningslokaler i en Storby indrømmer Lejeren en kortere Opsigelsesfrist, end han paalægger sig selv, men det kan for det første have den særlige Grund, at det kan være meget vanskeligt for Ejeren at faa dette Forretningslokale udlejet, og hellere end at have det staaende tomt ræsonnerer han saa: Lad os forsøge med denne Lejer. Og dernæst kan der være god Mening i, at en Mand, der lejer et maaske kostbart Lokale for at begynde en Forretning, om hvilken han ved, at der kan være en Risiko forbundet med den, saa at han ikke kan sige, om det er muligt at føre Forretningen igennem eller ej, faar en kortere Opsigelsesfrist end Ejeren. Men Forholdene er helt anderledes ved Landbruget. Der er der ikke saadan Risiko forbundet med Lejemaal, den paagældende ved, hvad det er for en Jord, han gaar ind til — det skal han i hvert Fald vide som Fagmand —, og Jordens Produkter er en Vare, som altid finder Afsætning. Hvad der kan være tilbage at sige om Spørgsmaalet, er, at Prisene kan variere, navnlig under de nuværende Forhold, hvad jeg straks skal